

OBSAH

PREDHOVOR	1
OBSAH	4
TABLE OF CONTENTS	9
ZOZNAM GRAFOV, TABULIEK A OBRÁZKOV	15
1. MAKROEKONOMICKÉ CIELE A POJMY	19
1.1. Predmet a vývoj makroekonómie.....	19
1.2. Makroekonomické ciele	22
1.3. Magický štvorec	25
1.4. Nástroje dosahovania makroekonomických cieľov	27
1.5. Realizácia makroekonomických cieľov v praxi.....	29
Zhrnutie.....	31
Kľúčové slová.....	31
Otázky a úlohy	31
Literatúra.....	32
2. AGREGÁTNA PONUKA A AGREGÁTNY DOPYT. MAKROEKONOMICKÁ ROVNOVÁHA.....	34
2.1. Agregátna ponuka, jej činitele a krivka agregátnej ponuky ..	34
2.2. Teoretické prístupy k agregátnej ponuke	35
2.3. Agregátna ponuka a potenciálny produkt	39
2.4. Agregátny dopyt, jeho činitele a krivka agregátneho dopytu	40
2.5. Makroekonomická rovnováha.....	42

2.6.	Medzera produktu a inflačná medzera	44
	Zhrnutie	45
	Kľúčové slová	46
	Otázky a úlohy	46
	Literatúra	46
3.	MERANIE VÝKONNOSTI EKONOMIKY – NÁRODOHOSPODÁRSKE AGREGÁTY	48
3.1.	Členenie a charakteristika národohospodárskych agregátov.	48
3.2.	Metódy merania národohospodárskych agregátov	52
3.3.	Problémy merania výkonu ekonomiky.....	57
	Zhrnutie	61
	Kľúčové slová	61
	Otázky a úlohy	61
	Literatúra	62
4.	SPOTREBA, ÚSPORY A INVESTÍCIE.....	63
4.1.	Spotreba.....	63
4.2.	Úspory	70
4.3.	Investície	73
4.4.	Makroekonomická rovnováha a rovnovážny produkt.....	76
4.5.	Investičný multiplikátor	80
	Zhrnutie	83
	Kľúčové slová	84
	Otázky a úlohy	85

Literatúra.....	85
5. PENIAZE A TRH PEŇAZÍ.....	87
5.1. Vývoj názorov na peniaze.....	87
5.2. Formy peňazí.....	90
5.3. Banková sústava.....	94
5.4. Tvorba peňazí.....	96
5.5. Trh peňazí.....	100
Zhrnutie.....	103
Kľúčové slová.....	104
Otázky a úlohy.....	104
Literatúra.....	104
6. MENOVÁ POLITIKA.....	107
6.1. Ciele menovej politiky.....	107
6.2. Nástroje menovej politiky.....	110
6.3. Typy menovej politiky.....	114
6.4. Prístupy k účinnosti menovej politiky.....	117
Zhrnutie.....	121
Kľúčové slová.....	122
Otázky a úlohy.....	122
Literatúra.....	123
7. FIŠKÁLNA POLITIKA.....	125
7.1. Fiškálna verzus rozpočtová politika.....	127
7.2. Ciele fiškálnej politiky.....	128

7.3.	Štátny rozpočet	130
7.4.	Nástroje fiškálnej politiky	140
7.5.	Výdavkový a daňový multiplikátor	144
7.6.	Typy a účinky fiškálnej politiky.....	152
	Zhrnutie	156
	Kľúčové slová	157
	Otázky a úlohy	157
	Literatúra	158
8.	INFLÁCIA	161
8.1.	Charakteristika inflácie, deflácie a dezinflácie.....	161
8.2.	Zmeny cenovej hladiny a meranie inflácie.....	163
8.3.	Príčiny a druhy inflácie	168
8.4.	Dôsledky inflácie.....	175
8.5.	Možnosti a nástroje antiinflačnej politiky	181
	Zhrnutie	183
	Kľúčové slová	184
	Otázky a úlohy	184
	Literatúra	185
9.	NEZAMESTNANOSŤ	187
9.1.	Ekonomická podstata nezamestnanosti	188
9.2.	Druhy nezamestnanosti a príčiny jej vzniku	191
9.3.	Koncepcia prirodzenej miery nezamestnanosti	197
9.4.	Meranie nezamestnanosti	202

9.5.	Dôsledky nezamestnanosti	204
9.6.	Politika zamestnanosti.....	207
	Zhrnutie.....	210
	Kľúčové slová.....	211
	Otázky a úlohy	211
	Literatúra.....	211
10.	EKONOMICKÝ RAST	214
10.1.	Zdroje ekonomického rastu.....	214
10.2.	Meranie ekonomického rastu	217
10.3.	Teória a modely ekonomického rastu	219
	Zhrnutie.....	228
	Kľúčové slová.....	229
	Otázky a úlohy	229
	Literatúra.....	229
11.	EKONOMICKÝ CYKLUS	231
11.1.	Podstata a fázy ekonomického cyklu	231
11.2.	Príčiny a prejavy ekonomických cyklov	235
11.3.	Dôsledky ekonomického cyklu a proticyklická politika.....	238
	Zhrnutie.....	240
	Kľúčové slová.....	240
	Otázky a úlohy	240
	Literatúra.....	241
12.	VONKAJŠIE EKONOMICKÉ VZŤAHY	242

12.1. Medzinárodný obchod	242
12.2. Platobná bilancia	246
12.3. Menové kurzy a devízový trh	249
12.4. Protekcionizmus a slobodný obchod	255
12.5. Medzinárodná koordinácia ekonomických intervencií	257
12.6. Integrácia národných ekonomík	260
Zhrnutie	261
Kľúčové slová	263
Otázky a úlohy	264
Literatúra	265
LITERATÚRA	268
SUMMARY	276

TABLE OF CONTENTS

FOREWORD	1
TABLE OF CONTENTS	4
LIST OF FIGURES, TABLES AND PICTURES	15
1. MACROECONOMIC GOALS AND TERMS	19
1.1. Subject and History of Macroeconomics	19
1.2. Macroeconomic Goals	22
1.3. Magic Quadrangle	25
1.4. Macroeconomic Goals and Instruments	27
1.5. Macroeconomic Goals in Practice	29

Summary	31
Key Words	31
Questions and Assignments	31
Bibliography	32
2. AGGREGATE SUPPLY AND AGGREGATE DEMAND.	
MACROECONOMIC EQUILIBRIUM	34
2.1. Aggregate Supply and its Determinants, Aggregate Supply Curve	34
2.2. Theoretical Approaches to Aggregate Supply	35
2.3. Aggregate Supply and Potential Output.....	39
2.4. Aggregate Demand and its Determinants, Aggregate Demand Curve	40
2.5. Macroeconomic Equilibrium	42
2.6. Output Gap and Inflationary Gap.....	44
Summary	45
Key Words	46
Questions and Assignments	46
Bibliography	46
3. MEASURING ECONOMIC PERFORMANCE –	
MACROECONOMIC AGGREGATES	48
3.1. Classification and Characteristics of Macroeconomic Aggregates	48
3.2. Methods of Measuring Macroeconomic Aggregates	52
3.3. Problems of Measuring Economic Performance.....	57

Summary	61
Key Words	61
Questions and Assignments	61
Bibliography.....	62
4. CONSUMPTION, SAVINGS AND INVESTMENT	63
4.1. Consumption	63
4.2. Savings	70
4.3. Investment	73
4.4. Macroeconomic Equilibrium and Equilibrium Level of Output	76
4.5. Investment Multiplier	80
Summary	83
Key Words	84
Questions and Assignments	85
Bibliography.....	85
5. MONEY AND MONEY MARKET	87
5.1. History of Economic Approaches to Money	87
5.2. Forms of Money	90
5.3. Banking System.....	94
5.4. Money Creation	96
5.5. Money Market	100
Summary	103
Key Words	104

Questions and Assignments	104
Bibliography	104
6. MONETARY POLICY	107
6.1. Goals of Monetary Policy	107
6.2. Monetary Policy Instruments	110
6.3. Types of Monetary Policy	114
6.4. Approaches to Effects of Monetary Policy	117
Summary	121
Key Words	122
Questions and Assignments	122
Bibliography	123
7. FISCAL POLICY	125
7.1. Fiscal vs. Budgetary Policy	127
7.2. Goals of Fiscal Policy	128
7.3. State Budget	130
7.4. Instruments of Fiscal Policy	140
7.5. Government Expenditure Multiplier and Tax Multiplier....	144
7.6. Types and Effects of Fiscal Policy	152
Summary	156
Key Words	157
Questions and Assignments	158
Bibliography	158
8. INFLATION	161

8.1.	Characteristics of Inflation, Deflation and Disinflation	161
8.2.	Price Level Changes and Measuring Inflation	163
8.3.	Causes and Types of Inflation	168
8.4.	Costs and Effects of Inflation	175
8.5.	Capabilities and Instruments of Anti-Inflation Policy	181
	Summary	183
	Key Words	184
	Questions and Assignments	184
	Bibliography.....	185
9.	Unemployment.....	187
9.1.	Economic Principles of Unemployment.....	188
9.2.	Types and Causes of Unemployment	191
9.3.	Natural Rate of Unemployment	197
9.4.	Measuring Unemployment.....	202
9.5.	Effects of Unemployment	204
9.6.	Employment Policy	207
	Summary	210
	Key Words	211
	Questions and Assignments	211
	Bibliography.....	211
10.	ECONOMIC GROWTH.....	214
10.1.	Factors and Indicators of Economic Growth.....	214
10.2.	Measuring Economic Growth	217

10.3. Theoretical approaches and Economic Growth Models	219
Summary	228
Key Words	229
Questions and Assignments	229
Bibliography	229
11. BUSINESS CYCLE.....	231
11.1. Principles and Phases of Business Cycle	231
11.2. Causes and Exposure of Business Cycle.....	235
11.3. Business cycle effect and Economic Stabilisation Policy.....	238
Summary	240
Key Words	240
Questions and Assignments	240
Bibliography	241
12. EXTERNAL ECONOMIC RELATIONS.....	242
12.1. International Trade	242
12.2. Balance of International Payments.....	246
12.3. Exchange rates and Foreign Exchange Market.....	249
12.4. Protectionism vs. Free Trade.....	255
12.5. International Coordination of Economic Interventions.....	257
12.6. Economic Integration	260
Summary	261
Key Words	263
Questions and Assignments	264

Bibliography.....	265
BIBLIOGRAPHY	268
SUMMARY	276

ZOZNAM GRAFOV, TABULIEK A OBRÁZKOV

Zoznam grafov

Graf 1 Krivka agregátnej ponuky	35
Graf 2 Krivka agregátnej ponuky v klasickom modeli	36
Graf 3 Krivka agregátnej ponuky a makroekonomická rovnováha v keynesovskom modeli	37
Graf 4 Krivka agregátnej ponuky podľa neokeynesovského modelu	38
Graf 5 Zvýšenie potenciálneho produktu a rast agregátnej ponuky.....	40
Graf 6 Krivka agregátneho dopytu.....	41
Graf 7 Agregátny dopyt ako súhrn výdavkov ekonomických subjektov	42
Graf 8 Makroekonomická rovnováha	42
Graf 9 Deflačná medzera.....	44
Graf 10 Inflačná medzera	45
Graf 11 Lineárna spotrebná funkcia.....	67
Graf 12 Nelineárna spotrebná funkcia	68
Graf 13 Funkcia úspor a spotreby	72
Graf 14 Plánované investičné výdavky.....	74
Graf 15 Dopyt po investíciách	75
Graf 16 Celkové plánované výdavky	77
Graf 17 Určenie rovnovážneho produktu pomocou funkcie spotreby a investícií	78
Graf 18 Určenie rovnovážneho produktu pomocou funkcie úspor a investícií	79
Graf 19 Multiplikačný účinok investícií	80
Graf 20 Investičný multiplikátor pri rôznych hodnotách hraničného sklonu k spotrebe	82
Graf 21 Vývoj medziročného rastu menových agregátov na Slovensku v rokoch 2005 až 2008 (v %)	93
Graf 22 Krivka dopytu po peniazoch	101

Graf 23 Krivka ponuky peňazí.....	102
Graf 24 Rovnováha na trhu peňazí	102
Graf 25 Kvantitatívne riadenie menovej politiky	109
Graf 26 Kvalitatívne riadenie menovej politiky	109
Graf 27 Expanzívna menová politika pri kvantitatívnom riadení (a) a pri kvalitatívnom riadení (b) menovej politiky	115
Graf 28 Reštriktívna menová politika pri kvantitatívnom riadení (a) a pri kvalitatívnom riadení (b) menovej politiky	116
Graf 29 Účinky expanzívnej menovej politiky pri nevyužitých výrobných kapacitách (a) a pri plne využitých výrobných kapacitách (b) – Keynesovský prístup.....	118
Graf 30 Účinky expanzívnej menovej politiky – monetaristický prístup .	119
Graf 31 Lafferova krivka	143
Graf 32 Pôsobenie výdavkového multiplikátora v ekonomike.....	147
Graf 33 Pôsobenie daňového multiplikátora v ekonomike.....	151
Graf 34 Krátkodobá expanzívna fiškálna politika pri neúplnom využití zdrojov	153
Graf 35 Dlhodobá expanzívna fiškálna politika	154
Graf 36 Inflácia ťahaná dopytom.....	171
Graf 37 Ponuková inflácia	174
Graf 38 Cenovo-mzdová špirála	174
Graf 39 Trh práce v podmienkach dokonalej konkurencie.....	195
Graf 40 Trh práce v podmienkach nedokonalej konkurencie.....	197
Graf 41 Pôvodná Philipsova krivka	199
Graf 42 Dlhodobá Phillipsova krivka	200
Graf 43 Okunov zákon.....	205
Graf 44 Ekonomický cyklus a jeho fázy.....	232
Graf 45 Negatívny „ponukový“ a „dopytový“ ekonomický cyklus – recesia	235
Graf 46 Pozitívny „dopytový“ a „ponukový“ ekonomický cyklus – expanzia	237
Graf 47 Trh eura oproti americkému doláru (nepriamy zápis EUR)	250
Graf 48 Apresiasi EUR oproti USD (nepriamy zápis EUR)	251
Graf 49 Apresiasi EUR oproti USD (priamy zápis EUR)	252
Graf 50 Slobodný obchod na čiastkovom trhu.....	256
Graf 51 Účinok ochranárskeho opatrenia vo forme dovozného cla na čiastkovom trhu.....	257

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Index ľudského rozvoja – HDI v roku 2007 za vybrané krajiny	59
Tabuľka 2a Vývoj HDP a spotreby na Slovensku v rokoch 1997 – 2008 (v mil. eur)	65
Tabuľka 2b Vývoj HDP a spotreby na Slovensku v rokoch 1997 – 2008 (v mil. eur)	65
Tabuľka 3 MPC a MPS pri lineárnej spotrebnej funkcii.....	71
Tabuľka 4 MPC a MPS pri nelineárnej spotrebnej funkcii.....	72
Tabuľka 5 Definovanie peňažných agregátov v eurozóne.....	93
Tabuľka 6 Zjednodušená súvaha centrálnej banky	95
Tabuľka 7 Zjednodušená súvaha komerčnej banky	96
Tabuľka 8 Zjednodušená súvaha komerčnej banky (Banka A)	97
Tabuľka 9 Zjednodušená súvaha komerčnej banky (Banka B).....	98
Tabuľka 10 Vývoj kľúčových úrokových sadzieb v eurozóne v roku 2009	114
Tabuľka 11 Rozdiely medzi fiškálnou a rozpočtovou politikou.....	127
Tabuľka 12 Štruktúra štátneho rozpočtu	134
Tabuľka 13 Príjmové a výdavkové položky štátneho rozpočtu SR.....	134
Tabuľka 14 Vývoj salda štátneho rozpočtu od vzniku SR v mld. SKK.....	138
Tabuľka 15 Tempá ekonomického rastu vybraných krajín v %	218
Tabuľka 16 Výrobné náklady dvoch krajín	243
Tabuľka 17 Náklady obetovaných príležitostí dvoch krajín	244

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Magický štvorec/štvoruholník	26
Obrázok 2 Makroekonomické väzby	29
Obrázok 3 Makroekonomický kolobeh a dve metódy merania produktu....	53
Obrázok 4 Odvodenie agregátov a ich vzťahy	56
Obrázok 5 Konečné a bezprostredné ciele fiškálnej politiky.....	129
Obrázok 6 Fázy rozpočtového procesu	132
Obrázok 7 Mechanizmus pôsobenia automatických stabilizátorov	141
Obrázok 8 Výdavkový multiplikátor.....	148
Obrázok 9 Mechanizmus pôsobenia krátkodobej expanzívnej fiškálnej politiky	154

Obrázok 10 Mechanizmus pôsobenia dlhodobej expanzívnej fiškálnej politiky	155
Obrázok 11 Srbský dinár.....	170
Obrázok 12 Štruktúra populácie podľa ekonomickej aktivity	190